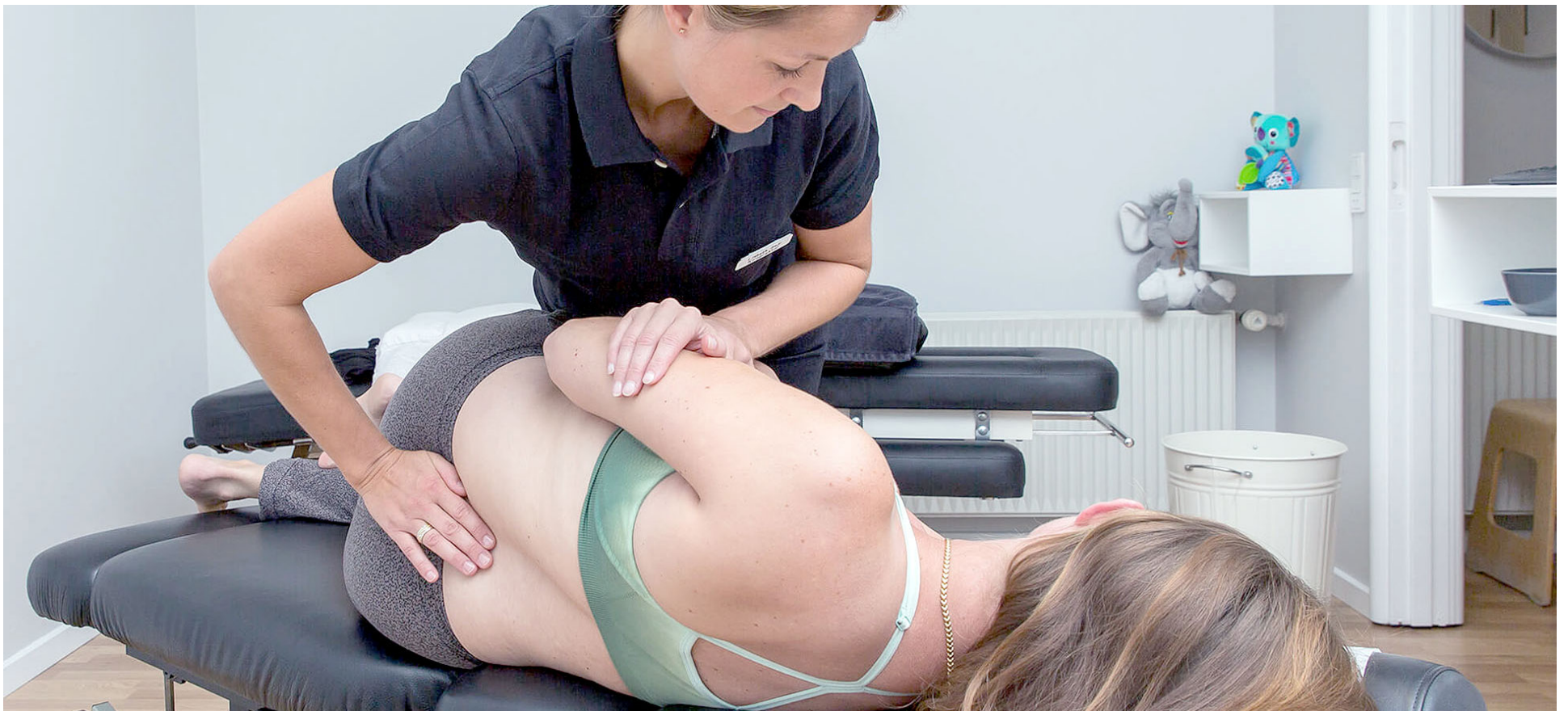

HEILSA

Hvat er gikt og hví fáa vit gikt?

Sjálvt um orsøkirnar til allar giktsjúkur og sjúkur í rørslulagnum annars ikki eru kendar, finnist í flestu førum góð og effektiv viðgerð til fleiri av sjúkunum og líðingunum

Orsøkin til eina røð av giktsjúkum er ikki kend, men hildið hevur verið, at talan er um brek á immunverjuskipanina. Eisini ávirkanuttanifrá hevur verið hildin av vera ein mógulig orsøk til giktsjúku

Vilmund Jacobsen

Danski serlæknin í giktfrøði, heilivági og ítróttarheilivági, Ebbe Nils Ebbesen, ph.d., hevur grein á www.netdoktor.dk um, hvat gikt er, og hví fólk fáa gikt.

Greinin á heilsusíðuni í dag er ein stytting av tí, sum serlæknin í giktfrøði skrivar.

Í dag verður orðið "gikt" brúkt í breiðari merking um sjúkur í rørslulagnum og um sjúkur í eitt nú liðum, æðrum og innaru gøgnum.

Orðið gikt kemur úr týskum máli og merkti upprunaliga at gerast "gandaður".

Ymisk sjúkueyðkenni

Giktsjúkur og sjúkur í rørslulagnum annars geva ofta pínu í liðum, spengrum og vøddum, og hesi kunnu gerast hovin. Onnur sjúkueyðkenni til gikt kunnu vera troyttleiki, fepur og lætnan.

Giktfrøðiligu sjúkurnar kunnu ávirka ymiskar likamslutir, eitt nú húðina og innaru gøgn sum lungu, hjarta, livir og nýru.

Nervalagið kann eisini verða ávirkað av giktsjúku, og tí kunnu

sjúkueyðkennini eisini vera ymisk.

Tað finnast nógvar giktsjúkur og sjúkur í rørslulagnum, sum kunnu fara undir felagsheitið gikt.

Á donsku netsíðuni - www.doktor.dk - eru fleiri av giktsjúkunum nevndar, og millum hesar er eitt nú liðagikt, slitgikt, vøddagikt, psoriasisgikt, morbus-sjúkur, reaktiv gikt, ígerðar liðasjúka og sjúka í bindivevnaðinum umframt fleiri aðrir formar fyri giktsjúku.

Hví fáa fólk gikt?

Orsøkin til eina røð av giktsjúkum er ikki kend, men hildið hevur verið, at talan er um brek á immunverjuskipanini. Eisini ávirkanuttanifrá hevur verið hildin av vera ein mógulig orsøk.

Broytingar í rørsluskipanini, tá fólk eldast, kann eisini føra til pínu og versnandi virkisfóri.

Overving av rørsluskipanini er ein vanlig orsøk til aksla- og ryggjapínu.

Men, hvussu følist so giktin?

Gikt gevur ofta pínu í rørsluskipanini, og hetta følist ofta í liðum, spengrum og vøddum. Fólk kunnu eisini fáa útbrot ella knútar

Serlækni í giktfrøði, heilivági og ítróttarheilivági, Ebbe Nils Ebbesen, ph.d.

í húðina, og pína kann stava frá eitt nú lungum og nýrum.

Giktsjúkur føra ofta til troyttleika og kunnu eisini føra við sær óviljaða lætnan.

Um tú liður av ryggja- ella liðapínu og móguliga hovnar í einum ella fleiri liðum, eigur tú at fara til lækna við hesum, og tá vísir læknin tær móguliga til giktalækna.

Sama er, um tú hevur onnur sjúkueyðkenni sum eitt nú munandi troyttleika, lætnan ella útbrot.

Ávíst tal av eyðkennum

Nógvar giktsjúkur eru eyðkennisjúkur. Tað merkir, at sjúklingurin skal uppfylla eitt tal av eyðkennum fyri at hava ávisu giktsjúkuna.

Er talan um liðagikt, skal sjúklingurin hava fyra av sjei eyðkennum fyri at uppfylla sjúkugreiningina. Talan kann eitt nú vera um, at sjúklingurin er hovin um liðirnar, morgunstívaleiki, skaðar á liðunum og positivar blóðroyndir fyri giktsjúku.

Tá eyðkennini fyri giktsjúku ofta kunnu vera óskipað við troyttleika, fepri og lætnan, er tað týðningarmikið, at neyvar lækna-kanningar verða gjørdar. Hesar kanningar skulu eisini fevna um røntgenkanningar, ultraljóðkanningar, blóðroyndir og landroynd.

Sjúkur í rørslulagnum kunnu ofta staðfestast við læknakanning og við røntgen og ultraljóðkanningum.

Hvør er viðgerðin?

Nakrar giktsjúkur kunnu viðgerast við heilivági, og vanliga kann liðagikt viðgerast effektivt við tablettum. Heilivágurin viðførir,

at sjúklingurin hovnar eitt sindur í liðunum, men heilivágurin ger eisini, at pínan verður minni, eins og liða- og beinskaðarnir minka.

Endamálið er at varðveita rørslumøguleikarnar. Trupul slitgikt kann viðgerast við skurði, har eitt nú slitni liðurin móguliga kann skiftast.

Vanliga verður sagt, at rørsla er góð fyri kroppin - eisini hjá fólki sum liða av gikt. Tó kann stóðan hjá hvørjum einstøkum sjúklingi vera avgerandi fyri, hvussu viðkomandi kann røra seg. Neyðugt kann vera við vegleiðing um, hvør venjingarháttur er hin best hósandi.

Hevur tú eitt nú slitgikt í knøunum, kann tað vera ein fyrimunur at tapa teg fyrst, um kroppurin er ov tungur, og her kann góð kost-ráðgeving vera eitt hugskot.

Sjálvt um orsøkirnar til allar giktsjúkur og sjúkur í rørslulagnum ikki eru kendar, finnist í flestu førum góð og effektiv viðgerð til fleiri av sjúkunum og líðingunum.

Kelda: www.netdoktor.dk